

verslag

Plenaire Vergadering FATF juni 2021

Aanwezig

Vertegenwoordigers van het Ministerie van Financiën, het Ministerie van Justitie en Veiligheid, de Financial Intelligence Unit Nederland, het Openbaar Ministerie en de Nederlandsche Bank

Deze plenaire vergadering was de derde vergadering onder voorzitterschap van Duitsland. Vanwege lockdown-maatregelen en reisbeperkingen hield de FATF de plenaire vergadering in virtuele vorm.

Versterking van de FATF-standaard inzake UBO – publieke consultatie

De FATF overweegt om de standaard die gaat over de transparantie van uiteindelijk belanghebbenden (hierna: UBO's) van rechtspersonen te versterken. De wijziging is erop gericht om UBO-informatie beter beschikbaar te maken voor relevante autoriteiten, en beter te voorkomen dat criminelen complexe juridische structuren misbruiken. Daarnaast bevat de wijziging strengere regels voor aandelen aan toonder en zogenaamde *nominee shareholders*. Een voorstel tot aanpassing van de standaard werd tot 20 augustus jl. openbaar geconsulteerd.¹

Onderzoek naar het mitigeren van onwenselijke neveneffecten van de FATF-standaarden

In februari jl. begon de FATF met een onderzoek naar eventuele onwenselijke neveneffecten van de FATF-standaarden en de mogelijkheden om dergelijke effecten te beperken. De resultaten van de eerste fase van het project, een inventarisatie van onwenselijke neveneffecten, zijn besproken in de afgelopen plenaire vergadering. De inventarisatie gaat in op een viertal thema's: *de-risking*, financiële inclusiviteit, onterechte uitsluiting van non-profit organisaties en de beknotting van mensenrechten. Er begint nu een tweede fase, waarin gekeken wordt welke mogelijke oplossingen er zijn om deze onwenselijke neveneffecten te mitigeren.

Verkenning van de mogelijkheden en uitdagingen van digitale transformatie van AML/CFT-beleid

Het Duitse voorzitterschap is een project gestart dat onderzoekt hoe digitale innovatie de bestrijding van witwassen en terrorismefinanciering (AML/CFT) kan verbeteren. In deze plenaire is gesproken over data-analyse en zelflerende

¹ Zie: <https://www.fatf-gafi.org/publications/fatfrecommendations/documents/white-paper-r24.html>.

computers en hoe dit kan helpen bij het detecteren van verdachte activiteiten van witwassen en terrorismefinanciering. De plenaire vergadering heeft een rapport² vastgesteld dat ingaat op relevante nieuwe en opkomende technologieën in het kader van AML/CFT.

De FATF heeft daarnaast een rapport³ opgesteld dat financiële instellingen kan helpen om data beter te gebruiken. Daarin is specifiek aandacht voor databeveiliging en bescherming van privacy, in lijn met internationale standaarden. Beide rapporten zijn op 1 juli gepubliceerd.

Tweede evaluatie van de toepassing van de standaard voor *virtual assets*

De plenaire vergadering heeft een tweede jaarlijkse evaluatie van de gewijzigde standaarden voor cryptovaluta's (*virtual assets* en *virtual assets service providers* (VASPs)) besproken. Veel jurisdicties hebben vooruitgang geboekt, maar de meerderheid heeft de standaard uit 2019 nog niet geïmplementeerd. Dit betekent dat er nog geen wereldwijde maatregelen zijn om te voorkomen dat VASPs misbruikt worden voor witwassen of terrorismefinanciering. Het rapport concludeert dan ook dat alle jurisdicties de standaarden zo snel mogelijk moeten implementeren. Het rapport bevat daarnaast een aantal aanbevelingen aan de FATF om misbruik van cryptovaluta's in de toekomst te voorkomen. Het rapport is gepubliceerd op 5 juli⁴. Een nieuwe leidraad voor de toepassing van de cryptovaluta-standaarden zal besproken worden in de volgende plenaire vergadering van oktober 2021.

Onderzoek naar milieucriminaliteit en witwassen

Onder milieucriminaliteit valt illegale handel in wilde dieren, illegale houtkap, illegale ontbossing en illegale afvalhandel. Volgens het rapport hebben overheden en de private sector tot nu toe relatief weinig gedaan om witwassen in deze sector te identificeren, te onderzoeken en te vervolgen. Daardoor heeft milieucriminaliteit een lage pakkans en een hoge succeskans, terwijl het veel schade aan het ecosysteem toebrengt.

Voortbouwend op het eerdere onderzoek van de FATF over handel in beschermde flora en fauna heeft de FATF een rapport opgesteld over de omvang en de gebruikte methoden van witwassen bij milieucriminaliteit. Het rapport concludeert onder andere dat toezichthouders op het terrein van witwassen dienen samen te werken met de partijen die milieucriminaliteit onderzoeken en vervolgen. Het rapport is op 28 juni gepubliceerd.⁵

Onderzoek naar de financiering van etnisch en raciaal gemotiveerd terrorisme

De FATF heeft een rapport afgerond over de financiering van etnisch en raciaal gemotiveerd terrorisme, ook wel bekend als extreemrechts terrorisme. De herkomst van het geld om extreemrechts terrorisme te financieren bestaat uit donaties, lidmaatschappen en commerciële activiteiten. In sommige gevallen is het geld afkomstig van criminele activiteiten. Het rapport gaat in op de uitdagingen om deze vorm van terrorisme te bestrijden en te voorkomen. Het

² Zie: [http://www.fatf-gafi.org/publications/digitaltransformation/documents/opportunities-challenges-new-technologies-for-aml-cft.html?hf=10&b=0&s=desc\(fatf_releasedate\)](http://www.fatf-gafi.org/publications/digitaltransformation/documents/opportunities-challenges-new-technologies-for-aml-cft.html?hf=10&b=0&s=desc(fatf_releasedate)).

³ Zie: [http://www.fatf-gafi.org/publications/digitaltransformation/documents/data-pooling-collaborative-analytics-data-protection.html?hf=10&b=0&s=desc\(fatf_releasedate\)](http://www.fatf-gafi.org/publications/digitaltransformation/documents/data-pooling-collaborative-analytics-data-protection.html?hf=10&b=0&s=desc(fatf_releasedate)).

⁴ Zie: <http://www.fatf-gafi.org/publications/fatfrecommendations/documents/second-12-month-review-virtual-assets-vasps.html>.

⁵ Zie: <http://www.fatf-gafi.org/publications/methodsandtrends/documents/money-laundering-from-environmental-crime.html>.

rapport bevat *best practices* en beveelt landen aan om dergelijk terrorisme beter te onderzoeken en een plaats te geven in de nationale risico-analyse (NRA). Het rapport is gepubliceerd op 30 juni⁶.

Leidraad voor het analyseren en mitigeren van proliferatiefinanciering

In oktober 2020 heeft de FATF aanbeveling 1 en de bijbehorende *interpretive note* aangepast. De aanpassing betreft het voorkomen en bestrijden van proliferatiefinanciering (financiering van massavernietigingswapens). De FATF heeft nu een leidraad vastgesteld voor landen en meldingsplichtige instellingen om de aangepaste standaarden correct te implementeren. De leidraad laat zien hoe publieke en private partijen risico's op het gebied van proliferatiefinanciering dienen te beoordelen en hoe ze deze risico's kunnen mitigeren. De leidraad legt er de nadruk op dat toezichthouders en financiële instellingen deze nieuwe verplichtingen op een risico-gebaseerde wijze toepassen om *de-risking* en financiële uitsluiting te vermijden. Daarnaast maakt de leidraad duidelijk dat de nieuwe standaard ook geldt voor aanbieders van diensten op het terrein van cryptovaluta's. De leidraad is gepubliceerd op 29 juni.⁷

Evaluaties Zuid-Afrika en Japan

De FATF heeft de bespreking van een wederzijdse evaluatie van Japan en van Zuid-Afrika virtueel afgerond. Door middel van *peer reviews* is beoordeeld of de nationale wet- en regelgeving van Zuid-Afrika en Japan technisch voldoen aan de FATF-standaarden en in hoeverre deze stelsels effectief zijn in het beschermen van de integriteit van het financiële systeem. De betreffende evaluatierapporten zijn in augustus gepubliceerd⁸.

Jurisdicties met verhoogde risico's

De FATF publiceert twee lijsten waarop landen en jurisdicties staan met strategische tekortkomingen in hun nationale beleid ter voorkoming en bestrijding van witwassen en terrorismefinanciering. De eerste lijst betreft de zogeheten "hoog risicolanden onderhevig aan een oproep tot tegenmaatregelen". Deze lijst wordt vaak aangeduid als de "zwarte lijst" en bevat jurisdicties die geen betrokkenheid tonen om verbeteringen door te voeren of onvoldoende voortgang hebben geboekt in het terugdringen van hun strategische tekortkomingen en die een bedreiging kunnen vormen voor het internationale financiële systeem.⁹ De landen waar het op dit moment om gaat zijn Noord-Korea en Iran. Er geldt een oproep aan alle landen om effectieve tegenmaatregelen te nemen tegen deze twee landen.

⁶ Zie: <http://www.fatf-gafi.org/publications/methodsandtrends/documents/ethnically-racially-motivated-terrorism-financing.html>.

⁷ Zie: <http://www.fatf-gafi.org/publications/financingofproliferation/documents/proliferation-financing-risk-assessment-mitigation.html>.

⁸ Zie: <https://www.fatf-gafi.org/publications/mutualevaluations/documents/mer-japan-2021.html>. Het evaluatierapport van Zuid-Afrika wordt nog gepubliceerd.

Van de 39 FATF-leden zijn tot nu in de lopende ronde geëvalueerd: Australië, België, Canada, China, Denemarken, Finland, Griekenland, Hong Kong, Ierland, Israël, Italië, IJsland, Japan, Maleisië, Mexico, Nieuw-Zeeland, Noorwegen, Oostenrijk, Portugal, Rusland, Saudi-Arabië, Singapore, Spanje, Turkije, het Verenigd Koninkrijk, de Verenigde Arabische Emiraten, de Verenigde Staten, Zuid-Afrika, Zuid-Korea, Zweden en Zwitserland. In het gehele FATF-netwerk zijn inmiddels ruim honderd landen en jurisdicties geëvalueerd. De evaluatie van Nederland loopt op dit moment en zal worden afgerond in de zomer van 2022.

⁹ Zie: <http://www.fatf-gafi.org/publications/high-risk-and-other-monitored-jurisdictions/documents/call-for-action-june-2021.html>.

De tweede lijst die de FATF publiceert is getiteld "Jurisdicties onder verscherpt toezicht".¹⁰ Deze lijst wordt vaak aangeduid als de "grijze lijst". De lijst bevat landen die strategische tekortkomingen hebben in hun nationale regimes ter voorkoming en bestrijding van witwassen en terrorismefinanciering, maar die gecommiteerd zijn om deze tekortkomingen aan te pakken. De laatste plenaire vergadering heeft besloten dat Haïti, Malta, Filipijnen en Zuid-Soedan toegevoegd worden aan deze lijst. Ghana heeft zijn actieplan succesvol afgerond en maakt sindsdien geen onderdeel meer uit van deze lijst, zodat het land niet langer onder verscherpt toezicht van de FATF staat. In totaal staan sinds juni 2021 tweeëntwintig landen op deze lijst.¹¹

De Nederlandsche Bank en de Autoriteit Financiële Markten verwijzen op hun website na elke plenaire vergadering naar de meest recente lijsten. Op diezelfde websites wordt toegelicht welke (aanvullende) maatregelen Nederlandse financiële instellingen dienen te nemen in het kader van de naleving van de Wwft, om het verhoogde risico ten aanzien van relaties met ingezetenen van deze landen en het uitvoeren van transacties van of naar deze landen te mitigeren.

¹⁰ Zie: <http://www.fatf-gafi.org/publications/high-risk-and-other-monitored-jurisdictions/documents/increased-monitoring-june-2021.html>

¹¹ Albanië, Barbados, Botswana, Burkina Faso, Cambodja, Haïti, Jamaica, Jemen, de Filipijnen, Kaaimaneilanden, Malta, Marokko, Mauritius, Myanmar, Nicaragua, Oeganda, Pakistan, Panama, Senegal, Syrië, Zimbabwe en Zuid-Soedan.